

det dog ikke, fordi jeg lægger saa overordentlig megen Vægt derpaa. Jeg har ved foregaaende Behandlinger haft Lejlighed til at udtale mig derom, og jeg fastholder endnu, at det for mig ikke spiller nogen væsentlig Rolle, om Minimumsstørrelsen for Jordlodderne bliver lidt større eller lidt mindre, eller om Maksimumsstørrelsen skal forandres noget. Jeg kan heller ikke se, at der for Landstinget kan ligge saa overordentlig Vægt herpaa; thi der er jo her tillige sat en anden Norm, nemlig at Jordlodden ikke maa koste mere end 4,000 Kr. Jeg kunde derfor vel tænke mig, at man kunde naa til Enighed herom. Der er et andet Punkt, jeg mener, det er noget vanskeligere at komme ud over, og som for mig staaar som et ganske overordentlig væsentligt Punkt. Det er Fordringen om den Kapital, som Arbejderen skal være i Besiddelse af. Den var oprindelig foreslaaet til $\frac{1}{5}$ af Ejendommens Laaneværdi, Folketinget satte den ned til $\frac{1}{10}$, og Landstinget har atter sat den op til $\frac{1}{5}$. Det er en Forandring, der har stor Betydning, og jeg skulde meget beklage, om denne Forandring skulde bevirke, at Lovforslaget ikke blev ført igennem. Jeg ser ikke rettere, end at det er et meget strengt Forlangende til Landarbejderen, at han skal stille med en Kapital af en Femtedel af Ejendommens Laaneværdi, lægge den paa Bordet og sige: denne Femtedel er jeg i Besiddelse af, den raader jeg over. Naar man kender Forholdene paa Landet, ved man dog, at det er ganske uendelig faa Landarbejdere, som ere i Besiddelse af en saadan Kapital, jeg kunde da sige uden at overdrive, at der vel ikke er en af Tusinde, som er i Besiddelse af en Femtedel af 4,000 Kr., som jo er den højeste Sum, Lodden maa koste. Jeg tror, det er meget faa, og yderligere maa han jo oven i Købet have nogle Penge for at komme i Gang. Det, han skal have for at komme i Gang, sætter jeg ikke saa højt, som det blev sat under Forhandlingen i Gaar. Der er nævnt 400 Kr., at han altsaa maatte være i Besiddelse af 1,200 Kr. i det hele for at kunne faa en Lod til 4,000 Kr. Jeg tror, han kunde nøjes med meget mindre, især hvis Manden er gift og har noget Bohave. Men alene det, at han skal være i Besiddelse af 1,000 Kr., synes jeg er for meget. Naar man tænker sig, hvad en Mand, der har en Landarbejders Indtægt, maatte lægge op aarlig, for at den Aarrække ikke skulde blive alt for urimelig lang, i hvilken han

skal spare disse Penge sammen, saa tror jeg, man vil indrømme, at det er saa godt som umuligt for ham. En Landarbejder, som har en Indtægt af — lad os sige — 5 à 600 Kr. om Aaret, maa jo da nødvendigvis have lige saa vanskeligt ved at lægge en Kapital paa 1,000 Kr. til Side, som en anden Mand, der har en Indtægt af en 5 à 6,000 Kr., vilde have ved at lægge 10,000 Kr. til Side. Men det vide vi jo dog alle, hvor vanskeligt det vilde være med en Indtægt af en 5-6,000 Kr., i kort Tid i alt Fald, at samle 10,000 Kr. sammen, og det burde dog egentlig være lettere end med den lille Indtægt. Jeg tror, at til at begynde med er det et alt for stort Forlangende. Derimod har jeg sagt før, og det mener jeg vedblivende, at har Loven først virket i nogen Tid paa en saadan Maade, som vi alle haabe, saaledes, at den har fremmet Sparsommelighedslysten hos Arbejderen, saa vil man nok kunne forlange noget mere; men jeg er overbevist om, at i Øjeblikket vilde Loven blive ganske betydningsløs, i det Tilfælde man vilde fordre en Femtedel af Laaneværdien. Der vilde maaske nok møde en enkelt op, som ved Arv eller ved Giftermaal var kommen i Besiddelse af en saadan Sum, men det er jo dog ikke saadanne, man her fortrinsvis tænker paa. Man tænker fortrinsvis paa dem, som netop have vist, at de have erhvervet sig deres Penge selv, og af den Slags tror jeg ikke, der vil melde sig mange, naar de skulle være i Besiddelse af saa stor en Kapital. Jeg vilde derfor meget ønske, og jeg anser det for at være en Nødvendighed for, at Loven kan komme til at virke og virke godt, at vi komme tilbage til Tiendedelen i Stedet for at holde os til Femtedelen.

Det næste Punkt, jeg lægger en hel Del Vægt paa, er Rentespørgsmaalet. I Forslaget, som det fremkom fra Folketinget, var Renten af de Penge, Staten skulde yde, sat til 3 pCt., og det er af Landstinget sat op til $3\frac{1}{2}$ pCt. Dette har forbavset mig i højeste Grad. Jeg havde egentlig tænkt mig, at her netop var et Punkt, hvor man fra den anden Side kunde vente Imødekommenhed, et Punkt, hvor man endogsaa kunde vente, at der fra den anden Side vilde blive gaaet temmelig vidt. Nu at forlange $3\frac{1}{2}$ pCt. synes jeg er mere, end Staten kan gaa med til. Staten vilde ved at faa $3\frac{1}{2}$ pCt. af sine Penge lukrere ved en saadan Lov, og det er dog ikke Meningen. Staten skulde dog virkelig skaffe Landarbejderne en Fordel, medens det ikke skulde være til direkte